

gle XIX; *Roque-Moure*, écart, te. St. Clément, Cantal (Amé, *Di. Top.*).

És clar, ja per raons geogràfiques, que res d'això no ve dels moros o sarraïns invasors. Però es devia formar amb el ll. MAURUS, -A, pres en el sentit de 'bru, de color fosc'; encara que soni *ῥοκᾶμόρα*, generalment amb *ῥ* com a cognom, coincidint amb *ou* del nom del Cantal: potser pron. secundària no gaire antiga, i contradita per la pron. del nom de la Ribagorçana: deguda a encreuament amb *móra*, fruita de l'arbre, i els NLL *Móra* (*Ebre* etc.).

Rocaprevera: ermita dalt d'un turó, en els afores de Torelló: del ll. R.-PRESBYTERÍ 'castell del prevere' (*DECat*, s. v. *prevere*).

P) ROCA-ROSSA, ruïnes de l'antic castell i monestir de frares (templers), dalt de la serra, dret a l'O. de Tordera, en el Maresme de Llevant, arran del límit entre Fogars i Horsavinyà. Oït *ῥοκᾶρόσα*, 1923, quan vaig portar al meu pare una descripció del lloc i els seus accessos (que descriuí ell en el cap. 7 de «Silèn», part I, de *Tomàs de Bajalta*); després sovint (1927...) mentre veia, impotent, com ronyosos explotadors s'anaven emportant impunement les restes d'aque- lles venerables i grandioses muralles.

Emigrat el preciós cartulari del convent de Rocarossa, a Solsona, on restava inèdit i bastant oblidat a l'Arxiu Episcopal, el 1965, vaig poder-hi llegir i transcriure'n bastants fragments (tot fins al f° 13), i llegit fins al 20; i des de llavors exhortava els erudits a publicar-lo, sobretot l'amic Pons i Guri, que a l'últim ho ha fet (cf. comentaris en articles precedents, p. ex.: *Palafolls*, *Manola*, *Ramió*, *Riu* etc.): superflu, doncs, ja, comunicar els fragments que en guardo —l'ed. de Pons és erudita amb utilíssim comentari, si bé amb errades i errors, car l'autor s'abstingué de consultar-me. L'acta de dotació i edificació (datada de 1145), anomena *Roca rossa* com afr. Or. de l'alou on es construï el fort convent; i el cartulari, datat 1311, li llatinitza el nom com «*mon. Ste. Marie de Ruppe Rurpha*». És clar que el significat és 'roca rogenca', adequat als bancs de pedra que solquen aquell tros de carena.

Roca-saldonera, te. Sora (Lluçanès), derivat de *Sal-dó*, var. de *Sauló*, V. *LleuresC*, 215; *DECat* VII, 719a 26.

Q) ROCA-SANÇA. Antic casal, amb ruïnes d'una esgl., al peu del grandios espadat del mateix nom, per on cau a plom la carena del Pirineu, des dels Rasos del Moixeró (Cerdanya, entre el Coll de Jou i el Pendís), fins al fons de la vall de Gréixer, te. Brocà (Berguedà) (*CATorras, Pir. Cat.*, p. 5); oït «*a ῥοκᾶσάνσα*» quan hi vaig fer nit a l'*Hospitalet* de Gréixer, poc més avall, 1925 (exc. 59).

MENCIONS ANT. 1289: «in eccl. *Hospitale de Rochasanza*» (SerraV., *Pinós Mpl.* III, 51n.); també en cita docs. de 1279, 1294, 1310 etc. amb aquesta forma; 1320: «eccl. Ste. Marie *Hospitalis de Rochasanza*; i

1349: *Rochasanza*» (ib., p. 261). Després, i sens dubte abans, de temps immemorial, aquest santuari havia estat i restà lloc de gran devoció, a on anaven a pujar en penosa professó la pagesia i les comunitats religioses de la comarca, com seguia fent-se encara en el S. XVIII: «Any 1700 se féu una processó a la capella de Ntra. Sra. de *Rocasansa*, dita del *Hospitalet*, del terme de *Grexa*, segons costum» (SerraV., l. c., p. 324).

ETIM. Tractant-se d'un lloc de tanta i tan antiga i solemne memòria, descartem que es tracti d'un NP *Sanç* (així com així idea increïble batejar d'aqueixa manera un formidable espadat), ha de ser nom heretat del llatí: de la cristiandat primigènia, o potser ja del paganisme: RUPES SÁNCTOR, en nominatiu estereotipat, gràcies a l'ús sacral i eclesiàstic: evolució *sáncer*, amb una *r* que aviat s'emmutí en aqueixa posició ultra-dèbil, i el ll. ant. *rupes* canviat en *roca* del romànic comú; la influència del NP *Sanç*, -ça es limità a la grafia (cf. l'immediat *Garéixer*, que aviat apareix escrit *Grexa*).

Recordem diversos noms mossàrabs d'origen semblant; en tot cas el nom de partida de *La Sanyça*, recollit a la Vila Joiosa (xxxv, 126.21), on hi ha tantes memòries d'edificis romans (Cavanilles, SSiv.); pot venir de LAR SÁNCTOR 'sòl o solar consagrat'. *Rebisáncio* recollit al Palmar (xxxii, 88.4) sembla RUPES SÁNCTOR, amb rastre perceptible de la -P- i de la -O-; segons SGuarner, *Rabisanxo*, com un dels caserius llunyans del terme de València (cap a l'Albufera) (*Pobles Val.* III, 43). *El Xanxo*, Barranc del *çáncio*: un dels grandiosos fondals, que hi ha a Llberia, entre aquest llogaret del Priorat i Capçanes (oït ací, XIII, 80.22); de VALLUM SÁNCTIUS 'fossat o sot sacro-sant', amb assimilació, a la *ç interna*, de la s- o š- inicial. *La Fossanxa*, en el Maestrat, en te. de Costur FOCE SÁNCTOR, veg. supra, s. v. *Fou*.

R) ROCASPANA, castell roquer, a la Conca de Tremp, que devia ser prop de Carreu, te. Hortonedà. 1056: Peçonada et *Rocaspansa*, afr. N. d'Orcau (CCandi, *Mi. Hi. Ca.* II, 7.8); 1359: «loch de Careu e *Roca Espana*, d'en Bort de *Talarn*, 2 focs» (*CoDoACA* XII, 74). No ve de HISPANA 'espanyola', que no tindria solta (altrament aquest lloc mai no fou dels moros, o a penes, com diu *AlcM*), sinó del NP germ. SPAN, com *Portaspansa* (art. *Porta*, supra).

S) ROCATARÍ o -TERÍ, nom d'un gros penyal en els Aspres del Rosselló, enmig de les muntanyes de la *Calcina d'Oms*, aixecant-se damunt d'aquelles solitàries clotades. Recordo haver oït *ῥοκᾶτᾶρί* en la meua enq. d'Oms de juliol 1959 (xxiv); l'inf., saberut que em contava històries, es disposava a reportar-me'n una, quan el mal temps ens obligà a interrompre-ho. No puc creure que sigui un derivat de *rocater*, amb estranya sufixació, sinó un compost de *roc*, referent a algun fet que en contin, i nascut com els compostos de *Roc*, citat supra (*Roc del Frare*, del *Tabal*, o els famosos *Roc de Fraussa*, *Roc d'Aude*, *Roc Rodaire*, infra